

СКЛАДОВІ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Особливістю розвитку соціально-економічних відносин сьогодення є те, що на перший план виходить такий фактор виробництва як інтелектуальний потенціал, відбувається перехід від чисто технічних навичок до інтелектуальних.

Економіка наших днів ґрунтується на інформаційно-комунікативних системах, де знання виступають констатуючим елементом, а тому й об’єктом привласнення. Нині доступ до знань та інформації, а також управління ними, стає найважливішим джерелом утворення нових матеріальних цінностей [1, с. 58]. “Нова економіка” використовує в якості прямої виробничої сили те, що виокремлює людину від інших біологічних істот, а саме, здатність розуміти та обробляти символи, генеруючи нове знання. Такі зміни структури сучасної економіки розглядаються як глобальні структурні зрушення, що ознаменували перехід від “матеріальної” до “інтелектуальної” економіки, “економіки, що базується на знаннях” [2, с. 11].

Перехід до нового етапу розвитку, безумовно, спричиняє трансформацію понятійно-категоріального апарату, який вимагає становлення уніфікованого трактування. За соціально орієнтованої економіки найбільш важливим об’єктами дослідження є людський капітал, інтелектуальний капітал, соціальний капітал. Вчені ведуть ґрунтовні дослідження з метою формування чіткої методики оцінки та аналізу даних об’єктів. Але, основною проблемою, що виникає – це неуречевленість (нематеріальність) даних об’єктів. Дані категорії характеризуються своєю якісною стороною прояву.

В результаті дослідження людського капіталу, було виокремлено три його види, причому кожен наступний включає попередній (рис. 1).

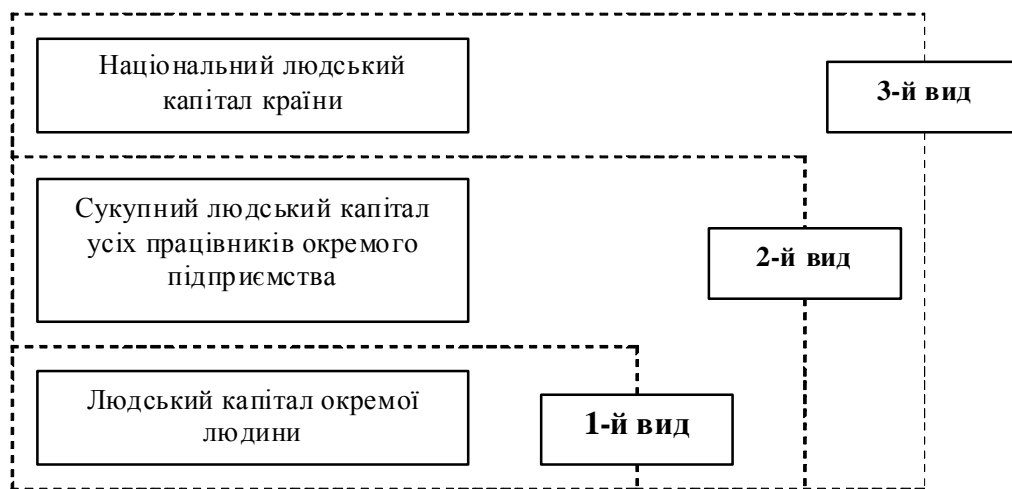

Рис. 1. Складові людського капіталу

Перший вид людського капіталу – це той рівень знань, вмінь, навичок, які людина здобула за рахунок освіти, професійної підготовки, практичного досвіду і завдяки яким вона підвищує свою конкурентоспроможність на ринку праці, надаючи послуги іншим людям, тобто особистий людський капітал (трудова потенціал людини).

Другий вид людський капітал є вже сукупністю кваліфікації та професійних здібностей всіх працівників підприємства, а також їх здобутками у справі ефективної організації праці та розвитку персоналу. У даному вигляді людський капітал асоціюється з виробничим і комерційним капіталом підприємства, бо прибуток отримується від ефективного використання всіх його видів (трудова потенціал підприємства).

Третій вид включає нагромаджені вкладення в такі галузі, як освіта, охорона здоров'я, професійна підготовка, перепідготовка кадрів тощо. Він є істотною частиною національного багатства країни і називається національним людським капіталом (трудовим потенціалом суспільства).

Загалом, людський капітал як результат нагромаджень у вигляді здоров'я, знань, навиків, здібностей тощо реалізується саме через інтелектуальну працю. Вона, на відміну від фізичної, не примушує працівника виконувати стандартні заздалегідь запрограмовані дії.

1. Экономическая теория на пороге XXI века: Неоэкономика / [под ред. Ю.М. Осипова, В.Г. Белоліпецького, Е.С. Зотовой]. – М.: Юристъ, 2001. – 624 с. 2. Легенчук С.Ф. Бухгалтерське відображення інтелектуального капіталу: дис... к.е.н. / С.Ф. Легенчук. – Житомир, 2006. – 264 с.